

De Koerier

van

[maart 2016] nr. 68

Brabants Heem

Kees Peijnenburg was een van de zoons in het gezin die intrad bij de Kartuizers. Hij werd later prior in Calabrië. Ger van den Oetelaar schreef een boek over de Kartuizerhoeve in Boxtel

Brabants Heem

Van vrijwilligers, Voor vrijwilligers

Beste lezer,

Het zou eigenlijk een gevoel moeten zijn als van de spreekwoordelijke kat in een vreemd pakhuis. Nog maar net aangetreden als bestuurslid van Brabants Heem is veel nog nieuw voor mij. Nieuw is het wel, maar dan met een gevoel van herkenning. Zelf ben ik – natuurlijk – lid van de heemkundekring in mijn woonplaats Zeeland en daardoor bekend met wat heemkundekringen allemaal doen. Toch is het verbazend om te zien hoeveel er gebeurt.

2

Dit is de eerste uitgave van het lijfblad van Brabants Heem, waarvoor ik de eindredactie heb gevoerd. Mijn voorganger, René Hermans, is een ervaren man en bij de overdracht leek het alsof het werk in een vloek en een zucht is te doen. Zijn ervaring, zijn kennis en kunde versterkten dat beeld. Vanaf deze plaats wil ik hem nogmaals dank zeggen voor zijn werk voor De Koerier en voor Brabants Heem.

Als (eind)redacteur blijf je afhankelijk van de medewerking van alle kringen die bij Brabants Heem zijn aangesloten. Die medewerking kwam er zeker, want er kwam veel kopij binnen. Contacten, telefonisch, schriftelijk en via e-mail geven mij het vertrouwen dat ik me over die medewerking geen zorgen hoeven te maken. Van belang is dat alle kringen in de hele provincie zich herkennen in wat in De Koerier wordt gepubliceerd. Ik hoop dat we daar samen in zijn geslaagd.

Reacties op deze uitgave zijn van harte welkom. Ik reken erop dat er voor de volgende uitgave – de sluitingsdatum is 6 juni – opnieuw veel lezenswaardige kopij wordt aangeleverd.

Zeeland, maart 2016

Tjeu van Ras
tjeuvanras@ziggo.nl

'Brabant is ontzettend interessant'

Bestuurslid Otte Strouken van Brabants Heem maakt zich sterk voor vernieuwing

door Tjeu van Ras

De interesse voor alles wat met heemkunde te maken heeft zit er bij Otte Strouken als sinds zijn kinderjaren in. Hij groeide op in Goirle, waar zijn ouders en zijn oudere zus Ineke – allemaal actief in de heemkunde - hem overal mee naar toe namen. Zijn grote interesse in heemkunde heeft daar kiem geschoten.

Otte Strouken (55) is drie jaar lid van het bestuur van Brabants Heem. Sinds hij in Lage Zwaluwe woont, is hij actief voor de plaatselijke heemkundekring. Hij is voorzitter van de kring en voorzitter van het Museum Zwaluws Erfgoed. "Een actieve kring met een druk jaarprogramma. Tentoonstellingen, openstelling van het Hooghuys, de dependance van het museum, lezingen, een eigen tijdschrift, inzet voor dagbesteding voor ouderen, excursies en we zijn actief bij evenementen in het dorp."

Otte Strouken praat met plezier en vooral met passie over zijn heemkunde-activiteiten. Interessant, leuk, schitterend en geweldig klinkt het regelmatig uit zijn mond. Zo is hij ook bij Brabants Heem gekomen. "Ik was bij de uitreiking van de Knippenbergprijs, toen Henk Hellegers als voorzitter van Brabants Heem een oproep voor bestuursleden deed. Ik ben op hem afgegaan

Otte Strouken tijdens een bestuursvergadering van Brabants Heem

en het was eigenlijk meteen geregeld. Het leek me heel erg leuk om breder bezig te zijn dan alleen in de eigen regio. Je blikveld breder maken. Brabant is als regio geweldig interessant. Het mooie eraan vind ik het eigene van Brabant. Het heeft een eigen identiteit, ook vanuit de historie. Oost- en West-Brabant verschillen, het is eenheid in verscheidenheid."

Als bestuurslid van Brabants Heem is het volgens Otte Strouken interessant om mee te helpen aan oplossingen voor problemen waar de aangesloten kringen mee zitten. "Initiatieven ontwikkelen waar we allemaal wat aan hebben. Vooral de synergie, het voordeel van samenwerking, en het breed informeren van de kringen maken het werk interessant. Voor verbinding tussen de heemkundekringen zorgen, dat vind ik schitterend." In zijn eigen regio ziet Strouken de resultaten van meer samenwerking. "We kunnen kennis uitwis-

selen, niet alles moeten we apart doen, je kunt veel samen optrekken.”

Als jurist is Otte Strouken binnen het bestuur belast met juridische zaken en advisering. Tot zijn omvangrijke takenpakket behoren de archeologie, het onroerend erfgoed en de monumenten en het immaterieel erfgoed. En hij is regiocoördinator van de regio's 's Hertogenbosch en West-Brabant.

Een taak waar hij veel genoeg in scheidt. “Samen onderwerpen bespreken, oplossingen zoeken. Het lukt goed en ik krijg er waarderende reacties op.”

Dat Brabants Heem zich meer moet presenteren en zijn werk beter moet uitdragen, daar kan Otte Strouken zich goed in vinden. “Vernieuwing is echt belangrijk. Jonge mensen interesseren voor ons werk, dat is echt noodzaak.” Een onderwerp waarvoor Otte Strouken zich graag sterk wil maken. “Als je ons erfgoed wilt veilig stellen is verjonging een voorwaarde. En het kan ook. Ik zie het bij het Kenniscentrum voor Immaterieel

Het statige pand waarin Museum Zwaluws Erfgoed is gevestigd

Erfgoed, voorheen het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed. Mijn zus Ineke is er directeur. Daar hebben ze de slag gemaakt. Ze hebben een andere manier van omgaan met jongeren. Ze hebben gekeken hoe je erfgoed interessant kunt maken voor hen. Zorgen dat ze het kunnen beleven is een belangrijk uitgangspunt.” Gebruik maken van alle moderne media is een goed middel. “Ze hebben inspiratiedagen gehouden voor jongeren en werken veel met projecten. Jongeren moeten zelf kunnen kiezen,” legt Strouken uit. Mensen zelf zijn de basis van projecten. “Je moet kijken welke behoeftes er zijn.”

Het vergt volgens Otte Strouken een omslag, die het bestuur van Brabants Heem wil maken. Daarbij wil Brabants Heem samenwerken met mensen uit het veld. “We hebben hulp nodig om deze veranderingen op gang te brengen. We zien graag dat anderen meedoen. “Een andere blik op de toekomst is nodig. Dat maakt het zo uitdagend om te werken bij Brabants Heem.”

Hedendaagse rituelen op Brabants Dialectenfestival Lieshout 2016

Op zondag 12 juni – traditioneel de 2e zondag van juni in de even jaren – vindt in Lieshout het Brabantse dialectenfestival plaats. Dit is al weer de 12e editie.

Met het festival wil de Stichting het gebruik van het Brabants dialect stimuleren en tijdens het festival aan individuen, groepen, instellingen de mogelijkheid bieden het Brabants Dialect te laten horen in liedjes, verhalen en gedichten. Het biedt “oude” en “nieuwe” artiesten de mogelijkheid zich te laten horen.

Op vrijdag 10 juni wordt gestart met de middag voor de jeugd. Zaterdag 11 juni is er aandacht voor de Martien Coppensprijs. Martien Coppens (1908-1986) was een in Brabant – en later ook internationaal - beroemde fotograaf. Hij werd geboren in Lieshout en studeerde voor de oorlog fotografie in München. Hij maakte tijdens zijn leven tientallen fotoboeken en gaf met zijn documentaire werk een gezicht aan het zich uit armoede en achterstand ontwikkelende Brabant. Naar hem is de fotowedstrijd genoemd. Het festivalthema van dit jaar “Zo doen ze dat hier tegenwoordig” geldt ook voor de fotowedstrijd. Groepjes fotografen en individuen, al dan niet lid van de Fotobond (met wie deze wedstrijd wordt georganiseerd) kunnen meedoen. Het is dé wedstrijd voor documentaire fotografie. Op 11 juni is in Bavaria Brouwerij Café de openbare bespreking en worden de winnende inzendingen bekend gemaakt. De tentoonstelling is nog een week in Het Dorpshuis van Lieshout te bezichtigen en gaat dan voor een half jaar als reizende tentoonstelling het land in.

Zondag is om 12.00 uur op de kiosk de officiële opening van het festival. Hierna volgen tot 18.00 uur op ca 14 podia doorlopende optredens van

Tonny Wijnants, foto Leo v.d. Heuvel

diverse Brabantse artiesten. Iedereen opnoemen wordt te veel (er zijn zo'n 40 deelnemers), maar enkele namen zijn Cor Swanenberg, Marie-Christien Verstraten, 't Kumt vaneiges, Lya de Haas en Hennie Korsten, De Valkens-wirdse Twilling, Tonny Wijnands en dus nog vele anderen. Er zijn ook vertellers en schrijvers die voorlezen uit eigen Brabants werk. Er is een markt met kramen van De Heemkundekring Lieshout, van Erfgoed Brabant, boekhandels met voor Brabant belangrijke boeken, maar ook een kraam met Brabantse gerechten.

Op deze middag worden ook de Dialectpenningen uitgereikt.

Knippenbergprijs 2016: Bewoners op de kaart

Het bestuur van de Stichting Knippenbergprijs heeft voor de tweejaarlijkse Knippenbergprijs als thema gekozen: **Bewoners op de kaart.**

Het thema historische geografie leeft al jaren in heemkundige, historische en archeologische verenigingen in Noord-Brabant. Talloze vrijwilligers hebben de gegevens uit de kadastrale registers bewerkt en ontsloten en gekoppeld aan gegevens over landschap, archeologie, bewoners, huizen, grondgebruik, enzovoort. De zich steeds ontwikkelende digitale mogelijkheden stellen heemkundigen in staat deze kennis met elkaar en met anderen te delen. Er zijn websites gebouwd, tentoonstellingen ingericht, fietsroutes en apps gemaakt en soms vindt de verzamelde informatie zijn weg naar beleidskaarten voor archeologie, erfgoed en ruimtelijke ordening van gemeenten en streekorganen.

*Drs. W. Knippenberg,
getekend door Jan Lurinks,
oud docent tekenen aan het
kleinseminarie Beekoliet en
collega van Knippenberg.*

Dit jaar wil de Stichting Knippenbergprijs – waarin de Stichting Brabants Heem, de Historische Vereniging Brabant, Erfgoed Brabant, het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland en de Leerstoel Cultuur in Brabant participeren – de Knippenbergprijs uitreiken aan het meest aansprekende, vernieuwende en publieksgerichte project waarin historisch-geografische informatie wordt vastgelegd, ontsloten, verrijkt en gedeeld.

Alle heemkundekringen ontvangen binnenkort aanvullende informatie over de indieningsprocedure, de beoordelingscriteria, de planning en de samenstelling van de jury, die onder voorzitterschap zal staan van Theo Cuijpers. Alle heemkundekringen worden opgeroepen vast na te denken over projecten en/of personen die genomineerd kunnen worden.

De indieningstermijn loopt tot 1 augustus 2016. Belangrijk is dat de ingediende projecten op die datum (grotendeels) zijn afgerond. De uitreiking van de Knippenbergprijs zal plaatsvinden op zaterdag 12 november 2016 in Baarle-Hertog/Nassau, herkomstplaats van de winnaar van 2014.

Het bestuur van de Stichting Knippenbergprijs bestaat uit Arnoud-Jan Bijsterveld (voorzitter), Theo Cuijpers (secretaris), Ad Jacobs (penningmeester), Ineke Strouken en Peter van Overbruggen. De laatste heeft de plaats ingenomen van Jan van Laarhoven.

Voor meer informatie: Theo Cuijpers, theocuijpers@gmail.com

Symposium over Driekoningen in het Vlaamse Lommel

De hele wereld op zoek naar het goede en toch dreigt de traditie te verdwijnen

In het Raadhuis van Lommel, een Vlaamse grensplaats bij Valkenswaard, wordt op donderdag 14 april vanaf 13.00 uur een symposium gehouden over Driekoningen en Verloren Maandag (de maandag ná Driekoningen). Een van de mensen die een lezing geeft is Paul Spapens, voormalig verslaggever van het Brabants Dagblad.

Als specialist in immaterieel erfgoed zet hij zich al sinds de jaren '70 in voor het behoud van de traditie van het Driekoningenzingen. Zijn lezing gaat over de geschiedenis van het vieren van Driekoningen. Paul Spapens schreef enkele boeken over dit fenomeen en was jarenlang voorzitter van de Werkgroep 3KZ. Deze nog steeds uitstekend functionerende werkgroep, nu onder voorzitterschap van Els Snels van de heemkundekring

De drie koningen

Tilburg, zet zich in voor het behoud van de traditie van het Driekoningenzingen in Midden-Brabant. Deze traditie staat op de nationale inventaris van het immaterieel erfgoed.

Driekoningen is sinds het ontstaan van het christendom een van de belangrijkste kerkelijke feesten. Al in de eerste eeuwen ontstonden allerlei gebruiken. Het verhaal van Driekoningen heeft talrijke kunstenaars geïnspireerd. In de Lage Landen werden de Driekoningen pas echt een fenomeen nadat de relieken in 1164 naar Keulen werden overgebracht. De fenomenale dom werd er speciaal voor gebouwd.

Gebaseerd op de drie geschenken die de drie wijzen uit het Oosten voor het Kindeke Jezus meebrachten gingen kloosters en kerken en later de burgerlijke overheid aan armen eten en brandstof geven. Daaruit ontstond een bedelfeest dat in de vorm van een kindertraditie nog steeds bestaat in (met name) Tilburg en omgeving. In heel Noordwest Europa en zeker ook in Frankrijk, Spanje en Portugal bestaan prachtig en zeer vitale gebruiken. De Midden-Brabantse werkgroep organiseerde in oktober 2014 in Tilburg een internationaal congres.

In (Midden)-Brabant staat de traditie ernstig onder druk. De Werkgroep 3KZ is zeer creatief en actief in het keren van deze bedreiging. Gelet op de 'traditionele' kaalslag onder oorspronkelijke Nederlandse tradities is het overigens een wonder dat Driekoningenzingen nog wordt beoefend. Paul Spapens gaat met name in op deze bedreigingen en hij geeft aan hoe die kunnen worden gekeerd. Hierdoor is deze lezing (én het hele symposium) interessant voor iedereen die zich inzet voor het behoud van tradities.

De grootste bedreiging van het Driekoningenzingen komt doordat het verhaal niet meer wordt verteld. En dat wordt niet meer verteld omdat het een christelijk verhaal is. Met name in de steden voert het politiek-correct denken op de basisschool de boventoon. Paul Spapens laat zien dat het verhaal van de Driekoningen juist tegenwoordig verteld moet worden. Immers, de Drie Koningen vertegenwoordigden de toenmalig bekend wereld Europa, Azië en Afrika. Gebroederlijk en met respect voor elkaar gingen ze op zoek naar het Christuskindje, door Paul Spapens vertaald in 'het goede'. De hele wereld samen op zoek naar het goede is de hedendaagse betekenis van een tweeduizend jaar oud verhaal.

De kosten voor dit symposium bedragen 10 euro. Aanmelden bij ANV: anvzv@telenet.be en/of Erfgoed Lommel: info@erfgoedlommel.be

De verplichte bijdrage van 10 euro over te schrijven op: rek.nr. BE89733043626485 t.n.v.: Erfgoed Lommel onder vermelding: ANV symposium Lommel 14 april 2016

De Franschen in OostBrabant in 1794

Winston Bouwman, oud-advocaat en lid van de heemkundekring Schijn-
del schrijft een proefschrift het onderwerp 'De Franschen in OostBrabant
in 1794'. Hij doet in De Koerier een oproep aan de heemkundekringen
hem van informatie te voorzien.

Door mr. Winston Bouwman

Kapitein F.H.A. Sabron heeft met zijn boek: De oorlog van 1794-1795 op het
grondgebied van de Republiek der Vereenigde Nederlanden, 2e gedeelte pa-
gina 48 mijn keuze om dit onderwerp te kiezen extra gemotiveerd.

“Ter zake het Fransche Noorderleger: Een organisatie van ambulances of
veldhospitaal bestond niet en, daar het leger niet kampeerde maar kan-
tonneerde (Van Dale: mbt troepen, in dorp of stad inkwartieren of legeren
in openbare gebouwen), bij gebreke van huizen en schuren zich legerde in
aarden hutten of bivakkeerde, waren voertuigen voor het medenemen van
tenten onnoodig. Evenmin bezat het Fransche Leger militaire voertuigen
tot aanvoer van levensmiddelen. Door requisitien onderhouden wordende,
hadden de Franschen in de rijke landstreek waarin de oorlog werd gevoerd,
daaraan geen behoefte, en, was men genoodzaakt in minder vruchtbare stre-
ken te opereeren, dan werden de troepen met brood gevoed dat op gerequi-
reerde wagens werd aan gebracht, Menigmaal ondervonden de troepen de
nadeelige gevolgen van dit gebrek-
kige stelsel, en vooral toen het Fran-
sche leger in de heidevlakten van
Brabant moesten opereeren was dit
het geval. “

Er is geen beschrijving van hoe dat grote leger het een jaar heeft kun-
nen uithouden in Oost-Brabant. Die leemte wil ik invullen met onder-
zoek in archieven: BHIC te Den Bosch en RHC te Eindhoven. Maar het is
nu al duidelijk dat dat onderzoek onvoldoende gaat opleveren. Ik wil
dieper gaan: ook de archieven van de gemeenten, waar de Fransen zich
hebben opgehouden. Ik zou graag inzicht willen krijgen en feiten ver-
zamelen over

leveranties van graan, meel en brood, en schapen, varkens, koeien en paarden, die vooral voor het vervoer. Doch ook over gewoon werk als dijken versterken, fortificaties bouwen enz. Ook over het feitelijk werk, het vervoer van levensmiddelen en troepen met paarden en karren. De Fransen vorderden dergelijk werk via de burgemeesters die dan op zoek gingen naar werkwilligen. Er werd hier en daar ook een uurloon betaald.

Bij dat onderzoek ter plaatse is de hulp van de plaatselijke heemkundekringen noodzakelijk. In 1794 waren er Franse, Engelse en Duitse troepen in Oost-Brabant en ze hebben hier en daar ook slag geleverd in deze streek, zoals in augustus en september van dat jaar in Sint-Oedenrode en in Boxtel. Ook in Schijndel vonden er op 16 september 1794 schermselingsen plaats.

Op iedere uitnodiging van een HKK in OB (uitnodiging graag per mail) wil ik graag ingaan en ik kom graag naar uw dorp of stad om de Franse relieken van 1794 te zien en te bekijken

U kunt mij bereiken via telefoonnummer 073-5494488 of 06-42251380

Mr. Winston Bouwman was oprichter van Bouwman Advocaten met vestigingen in diverse plaatsen in Oost-Brabant. Hij heeft vanwege gezondheidsproblemen in 2006 afscheid genomen. Bij die gelegenheid is hij koninklijk onderscheiden.

Kartuizerhoeven op Kleinder Liempde in Boxtel

Kloosterorden en de daarbij behorende kloostergebouwen en omliggende gebruiksgronden zijn belangrijke historische componenten van het Het Groene Woud.

Kartuizerkloosters zijn altijd zeldzaam geweest vanwege de hoge kosten die nodig waren voor hun stichting. Het Kartuizerklooster dat in 1465 gesticht is in Olland aan de Dommel, is al jaren een bron van inspiratie voor publicaties en activiteiten.

De stichting van het Kartuizerklooster Sint Sophia van Constantinopel heeft de omgeving flink beïnvloed door de ontginning van gebieden tussen de Dommel en de Geelders en door het bouwen en exploiteren van kartuizerhoeves. Over een van die hoeves, de kartuizerhoeve Goorestraat 1, centraal

in het buurtschap Kleinder-Liempde te Boxtel gaat de door Ger van den Oetelaar geschreven publicatie. In het boek van 256 pagina's wordt aandacht besteed aan de geschiedenis van het kartuizerklooster Sint Sophia van Constantinopel in relatie tot deze hoeve. Kleinder Liempde, een buurtschap van Boxtel op de grens met (Groot) Liempde wordt beschreven. Veel aandacht gaat in het boek uit naar het bouwhistorisch onderzoek van de hoeve. Het door John van Lierop verrichte onderzoek is, ruim geïllustreerd, verwerkt.

De Kartuizerhoeve aan de Goorestraat 1 in Boxtel

In het boek wordt bijzondere aandacht besteed aan de families Peijnenburg en Pijnenburg. Het is immers voor een deel dezelfde familie waaruit kartuizers voortkwamen als die in de kartuizerhoeve woonden en nog wonen. Twee leden van de familie Peijnenburg (Kees en Jan en één van de familie Pijnenburg (Toon) zijn, begin jaren '50, ingetreden in de kartuizerorde. Kees wordt daar Dom Joseph Peijnenburg, Jan blijft maar 100 dagen in het kartuizerklooster te Calci (Italië). Dom Willibrord Pijnenburg is de kartui- zernaam van Toon Peijnenburg en hij wordt op 36-jarige leeftijd zelfs prior van het kartuizerklooster in Calabrië. Hij blijft deze functie houden tot zijn overlijden. Zij waren allen betrokken bij de destijds actieve stichting Dionysius de Kartuizer, die de terugkeer van een Nederlands kartuizerklooster voorbereidde. Het zeer uitgebreide (kartuizer-) archief van de familie Peijnenburg en van de stichting Dionysius de Kartuizer zijn benut. Er is veel aandacht besteed aan de achtergrond en de keuze voor de kartuizerorde van het genoemde drietal.

De publicatie is onder leiding van Stichting Kartuizerklooster Sinte Sophia van Constantinopel gemaakt in samenwerking met Stichting de Brabantse Boerderij en Heemkunde Boxtel. Het boek wordt uitgegeven door Pictures Publishers en is daar ook verkrijgbaar.

vlnr Kees Peijnenburg Willem en Toon Pijnenburg in 1958 in Calci

Een nieuwe Brabantse munt, de Brabo

In het Provinciehuis in Den Bosch is door commissaris van de koning Wim van de Donk de Brabo gepresenteerd. Dit is de naam van een Brabantse munt. De waarde van deze munt wordt niet in geld uitgedrukt, maar in waarden die kenmerkend zijn voor Brabant zoals zorg voor elkaar en samen optrekken naar de toekomst.

De Brabo is een initiatief van de Stichting De Brabantse Hoeders. De munt is gemaakt van porselein, kost 5 euro en is te bestellen via de website www.brabantbokaal.nl. De munten zijn stuk voor stuk met de hand vervaardigd en vervolgens gebakken bij Artenzo in Tilburg. In dit kunstatelier werken mensen met een beperking. Op de munten staat een gestileerde Brabantse vlag. Stichting de Brabantse Hoeders roept Brabanders op na te denken over de waarden die aan deze Brabantse munt gegeven kunnen worden. De Brabantse Hoeders willen deze waarden verzamelen en ze als een manifest over de kracht van Brabant bundelen en bekend maken. Deelname aan deze waardebepaling van de Brabo kan via dezelfde website.

Commissaris van de Koning Wim van de Donk gaf als voorbeelden van deze waarden barmhartigheid, ingetogenheid en bescheidenheid. Het initiatief van de Brabantse Hoeders is ingegeven door het 'bruto nationaal geluk'. Dit idee komt van oorsprong uit het Himalaya-staatje Bhutan. Het 'bruto nationaal geluk' wordt onder meer bepaald door behoud en bevordering van culturele waarden, behoud van natuur en milieu, een goed bestuur van overheid en ondernemingen en het bevorderen van een duurzame sociaaleconomische ontwikkeling.

Een medewerkster van Artenzo werkt aan een Brabo, de Brabantse munt.

In de Stichting de Brabantse Hoeders hebben zich de vrouwen en mannen verenigd die zijn onderscheiden met de Brabant Bokaal. Deze onderscheiding wordt jaarlijks door het Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant toegekend aan maximaal drie Brabanders die zich jarenlang op vrijwillige basis hebben ingezet voor de cultuur en de natuur van Brabant. Jaarlijks organiseren de Hoeders een cultureel project in Brabant. De Brabantse munt Brabo maakt onderdeel uit van een cultureel project rond de Brabantse vlag.

De weervissers van Bergen op Zoom

door René Hermans

De Stichting Behoud Weervisserij werd in 1997 in Bergen op Zoom het leven geroepen. In de statuten staat dat het doel van de stichting is om de ambachtelijke wijze van vissen op ansjovis door middel van de weervisserij in de Oosterschelde te bevorderen en in stand houden. Toeristisch en educatief moet de visserij weer op de kaart gezet worden.

Negentien jaar na de oprichting heeft de stichting een fraai boek uitgegeven waarin de lezer niet alleen met de historie van de visserij op ansjovis kennis kan maken, maar specifiek met de methode die in de Oosterschelde wordt gehanteerd. Daar wordt een weer gestoken met boomstaken waar de vis bij afgaand tij in zwemt en uiteindelijk in een fuik terecht komt. Wie dat met eigen ogen wil zien, kan in de zomermaanden deelnemen aan een excursie die vanuit Bergen op Zoom vertrekt. Alle informatie is te vinden op de website: www.behoudweervisserij.nl.

Aan het boek, dat ook via de site besteld kan worden, leverden verschillende schrijvers een bijdrage. In 288 pagina's wordt verteld over de historie van de weervisserij, de vissers en hun vangstmethoden. Natuurlijk staan er veel afbeeldingen en foto's in.

In de persoonlijke verhalen laten de schrijvers bekende Bergse vissersmannen aan het woord, zoals Van Dort, Landa, De Haas, Aertsen en Baaijen. In het boek zitten ook enkele hoofdstukken die je misschien niet verwacht. Zo zijn er recepten voor het bereiden van ansjovis en vissen uit de 'bijvangst', zijn er gedichten opgenomen en hebben kunstenaars ruimte gekregen om zich te uiten over ansjovis.

En Bergen zou Bergen niet zijn als er geen hoofdstuk aan de Vastenavond gewijd was, want in 1982 was het motto 'Me gòdie n'onze nette n'uit' en dat leverde zowel liedjes, tekeningen als carnavalswagens op helemaal geënt op dat motto.

Het is kortom een boek dat de moeite waard is en de bijgevoegde dvd met interviews en een oude zwart-wit film voegen zeker nog wat extra's toe.

De weervissers van Bergen op Zoom; 288 pagina's; ISBN 978-90-9029415-5; Diverse schrijvers onder redactie van Johanna Jacobs, Adriaan van Roode en Marc van der Steen.

Ujese verkleinwoorden verzameld in een verrassend boek

door Tjeu van Ras

Ze hebben er heel veel plezier aan beleefd, de acht leden van de dialectwerkgroep van de heemkundekring Uden. Ze gingen samen op zoek naar verkleinwoorden in het Udense dialect en dat leverde een verrassend boek op. Verrassend voor de samenstellers zelf en zeker ook voor de lezer.

‘Van groowt nòr klèèn’ in ut Ujes’ heet het boekwerkje dat door de stichting Uden in geschriften is uitgegeven. De ondertitel op de omslag zegt alles: De onverwachte rijkdom van de Ujese verkleinwoorden. De heemkundekring Uden heeft een naam op te houden als het gaat om het vastleggen van het eigen dialect. Ruim 20 jaar geleden publiceerde de kring al boeken met en over het Udense dialect, al 15 jaar is er jaarlijks ‘t Groowt Újes Diktee en er is al jarenlang een boek met spellingsregels voor het Udense dialect.

Het idee voor deze uitgave is ontstaan toen Chris van Haandel opperde eens na te gaan welke verkleinwoorden er in het Udense dialect voorkomen. De werkgroep is niet over een nacht ijs gegaan. Ze zaten veel bij elkaar om samen met verkleinwoorden aan de gang te gaan. Van Haandel en zijn collega Jan van Kuijk vertellen hoeveel plezier ze er allemaal aan hebben gehad. En

als tussentijds iemand een verkleinwoord te binnenschoot, dan kreeg Chris van Haandel dat meteen te horen. Het was een heel werk, maar meer nog kostte het veel werk en inspanning om alles te ordenen. Daarvoor heeft de groep een keuze gemaakt om zich te beperken tot de klinkers a, e, i, o en u. Niet dat het daardoor ineens weinig werd, want per klinker zijn er weer veel variaties in kaart gebracht, zoals de vier

klanken waarop de a wordt uitgesproken van 'a' en 'ao' tot 'ô' en 'ee'. Zo komen alle klinkers aan bod. Voor het meeste werk zorgde de 'e'. "We zijn ongetwijfeld niet compleet", zo zegt Chris van Haandel.

Al doende kwamen er verrassende resultaten voor de dag. Van Haandel en Van Kuijk hebben er nog steeds plezier in. "Verkleinwoordjes die hetzelfde zijn, maar een andere betekenis hebben. Die nuance dringt alleen door tot mensen die het dialect beheersen. 'Buske' is een verkleinwoord van 'bus', maar ook van 'bos'. Daar is dan weer een mooie zin bij geplaatst: hij joeg mi zun buske dūr 't buske. En zo zijn tal van andere voorbeelden in het boekje opgenomen en fraai gelardeerd met tekeningen van Mari van der Rijt.

Alle klanken zijn toegankelijk gemaakt voor iedereen door telkens de woorden in het Nederlands erbij te plaatsen. Het dialect is geschreven volgens de leeswijzer die jaren geleden voor het Udens dialect is opgesteld. Ook die leeswijzer is – in sterk verkorte vorm – opgenomen in het boekje. Het boekje is voor 6 euro te koop bij de heemkundekring Uden, per e-mail te bereiken via secretaris@heemkundekringuden.nl

Chris van Haandel (links) en Jan Van Kuijk

INLEVEREN KOPIJ 'De Koerier' in 2016

De Koerier verschijnt vier keer per jaar. Bijdragen van heemkundekringen en anderen zijn van harte welkom. Welkom zijn ook activiteiten, evenementen, tentoonstellingen e.d. voor de agenda. Zo mogelijk kopij vergezeld laten gaan van een of meer passende illustraties, minimaal 1 MB groot.

Let wel op de uiterste inleverdatum. Binnen een week na het verstrijken ervan gaat de tekst naar de drukker. Ongeveer drie weken na de inleverdatum verschijnt De Koerier. De heemkundekringen krijgen die toegestuurd. Later wordt de inhoud integraal op de website van Brabants Heem geplaatst, www.brabantsheem.nl

De inleverdata voor de overige nummers van dit jaar zijn:

Maandag 6 juni

Maandag 29 augustus

Maandag 24 november

Historische roman over het leven van Ida Lion

De onlangs verschenen historische roman 'Ida' vertelt het dramatische levensverhaal van een jonge joodse vrouw (Hilvarenbeek, 1917 – Auschwitz, 1943) die werd vermoord tijdens de Holocaust. Tot haar elfde is ze opgegroeid in Brabant, waarna ze tot spijt van haar vader in een Rotterdamse weeshuis werd geplaatst. Frank de Jong schreef de roman.

Haar vader Marcus Lion bestierde samen met een oom de familieslagerij die was gevestigd aan de Paardenstraat in Hilvarenbeek. Toen de zaken minder gingen, sloot Marcus Lion een lening af bij Bernadien Kolen uit Tilburg die deze al snel weer opeiste, waardoor de slagerij failliet ging en de familie Lion noodgedwongen naar een klein achterkamertje in Hotel de Valk verhuisde. Daar woonde ook de dorpszwerfer de Rooie Fik.

Na het faillissement van haar vader heeft Ida enkele maanden bij haar tante in de Eindhovense winkelstraat Demer gewoond: bij juwelierster Anna Wolf Machoel. Dit was van korte duur, doordat haar tante al snel overleed. Terug bij haar ouders kreeg moeder tuberculose en overleed hieraan.

Rechts het huis in de Paardenstraat van de familie Lion

Vervolgens werd Rudolph Wolf Machoel, een geziene juwelier uit Bergen op Zoom, in de kantonrechtbank Oirschot benoemd tot Ida's toezienend voogd waarna ze kort daarna in een joods weeshuis werd geplaatst.

Ida heeft zo'n tien jaar in het Rotterdamse weeshuis gewoond: van haar elfde tot haar eenentwintigste. Eerst als wees, daarna als hulp der moeder. Voor de rechtbank moest zij getuigen over de gewelddadige directeur van het tehuis. En toen brak de oorlog uit. Ze belandde midden in het vernietigende bombardement op de stad en omdat ze van Joodse afkomst was, wilde de Duitse bezetter uiteindelijk maar één ding: haar om het leven brengen. En dat lukte helaas ook in november 1943 in Auschwitz.

Ida's levensgeschiedenis is opgeschreven in romanvorm (200 pagina's), en is geïllustreerd met 24 foto's. Er zijn vele archieven geraadpleegd, waaronder het armendossier van Hilvarenbeek, waarin veel correspondentie over de toestand van Marcus Lion is te vinden. En verder onder meer het notarisarchief met informatie over de veiling van de bezittingen van slagerij Lion, het weeshuisdossier van Ida en een ontruimingsakte van haar woning door de bezetter in oorlogstijd.

Gedenksteen voor Alida Lion bij het oorlogsmonument op de Vrijthof in Hilvarenbeek.

Het boek 'Ida, Hilvarenbeek – Rotterdam – Westerbork – Auschwitz', geschreven door Bekenaar Frank de Jong, kost € 17,50 exclusief evt. verzendkosten en is verkrijgbaar bij de boekhandel of door een mail te sturen naar dejongfrank@live.nl. ISBN: 978-90-823848-1-9.

De nieuwe In Brabant is uit!

17

De nieuwste editie van **In Brabant is uit**. In dit eerste nummer van 2016 hebben we uitgebreid aandacht voor de oudste heemkundevereniging van Noord-Brabant, namelijk Heemkundekring Boxtel, die in 2016 zijn 75-jarig jubileum viert.

In de rubriek 'Hart van Brabant' kunt u lezen wat de heemkunde in Boxtel allemaal bezighoudt. Daarnaast is de uitgave van een fotoboek over het werk van Noud Aartsen (1932-2010) de aanleiding om in het 'Beeldverhaal' deze *In Brabant* maar liefst 16 paginagrote foto's te presenteren uit het zeer omvangrijke oeuvre van Aartsen, dé landschapsfotograaf van het Groene Woud en de Kempen. Verder laten we zien wat er allemaal uit de Brabantse bodem omhoog is gehaald tijdens archeologisch onderzoek naar het legerkamp dat zich in

de jaren 1831-1834, ten tijde van de onafhankelijkheidsstrijd van de Belgen, nabij Oirschot bevond.

En we zijn weer eens op zoek gegaan naar ‘Brabant’ ver buiten onze eigen provincie: in de rubriek ‘Er is meer Brabant dan je denkt!’ deze keer een bijdrage over ‘Brabant in Canada’.

Iedere bij Brabants Heem aangesloten kring ontvangt een gratis exemplaar van *In Brabant*, het tijdschrift dat Erfgoed Brabant samen met Brabants Heem en de Historische Vereniging Brabant uitgeeft. We hopen dat ook afzonderlijke heemkundigen geïnteresseerd zijn in de Brabantse geschiedenis en willen u daarom graag attenderen op de € 2,50 korting die zij op een regulier abonnement krijgen. Leden van bij Brabants Heem aangesloten kringen betalen voor een hele jaargang *In Brabant*, 320 pagina’s in full colour, dan slechts € 20,-. Dat is maar 6 cent per pagina!

Wie geïnteresseerd is in *In Brabant* kan een e-mail sturen naar info@erfgoed-brabant.nl, inbrabant@erfgoedbrabant.nl of bellen: 073-6156262.

Nieuwe lezingen “Erfgoed op locatie”

Stichting Lyra verzorgt voor heemkundekringen lezingen over cultuurhistorie. Nieuw zijn de onderstaande drie lezingen. De lezingen worden gegeven door Hans van den Eeden, onderzoeksjournalist uit Heusden. Hij schrijft onder andere voor *In Brabant*, *Brabeau* en het *Brabants Dagblad*.

De Brabantse “IJzeren Eeuw”

Tijdens deze lezing staat de ontwikkeling van de Brabantse negentiende eeuw in het middelpunt. Met name wordt aandacht besteed aan de technologische en sociale vooruitgang van de Brabantse “IJzeren Eeuw”.

Het was ook een eeuw van sociale vooruitgang. Een voorbeeld is de invoering van de centrale klokkentijd in 1909. Verder de invoering van het kiesrecht voor mannen (1917) en vrouwen (1919)

De IJzeren Eeuw

Brabantse Vestingsteden en Zuiderwaterlinie onder vuur

De Brabantse vestingsteden maken deel uit van een lint van de Zuiderwaterlinie. Vestingsteden zijn plaatsen die in of na de 15de en 16de eeuw versterkt werden met muren, wallen, bastions en andere verdedigingswerken. Iedere vestingstad heeft een gemeenschappelijke maar ook haar eigen geschiedenis. Noord-Brabant kent -van west naar oost- onder andere de volgende vestingsteden. Bergen op Zoom, Steenberg, Willemstad, Klundert, Breda, Geertruidenberg, Heusden, 's-Hertogenbosch, Megen, Ravenstein en Grave.

Keurig, kwiek en katholiek

Deze lezing start pal voor de Tweede Wereldoorlog: 1939. Hoe stonden Nederland en Noord-Brabant ervoor? Deze lezing vertelt een verhaal over de vooruitgang en de ontwikkeling van de verzorgingsstaat van ons land en Noord-Brabant na de Tweede Wereldoorlog.

Onderzoeksjournalist /schrijver Hans van den Eeden uit Heusden verzorgt de lezingen. Hij ondersteunt zijn presentatie met beeldmateriaal. De lezing wordt lokaal ingekleurd.

Nadere informatie: Hans van den Eeden: hvdeeden@home.nl of 0416 661414.

Studiedag archeologie: van WOII tot Caesar

19

Het NBAG verzorgt samen met Brabants Heem de archeologische voorjaarsstudiedag op zondag 3 april 2016. Het thema van de studiedag is: Van WOII tot Caesar, Archeologie van Oorlog en Conflict in Brabant

Conflicten zijn van alle tijden! Daarentegen staat het archeologisch onderzoek naar schansen uit de Tachtigjarige Oorlog, vestingwerken uit de late middeleeuwen en slagvelden uit verschillende perioden nog in de kinderschoenen. Daar komt echter langzamerhand verandering in en dus is de 69e studiedag van de NBAG gewijd aan Conflictarcheologie. Aan de hand van verschillende Brabantse vindplaatsen en een enkel Limburgs voorbeeld geven de vijf presentaties een beeld van de ontwikkeling van het archeologisch onderzoek naar oorlogen en conflicten door de tijd heen, inclusief de meerwaarde van dit onderzoek. De archeologische neerslag van kampen, slagvelden en verdedigingswerken zijn stille getuigen van traumatische gebeurtenissen die destijds een enorme impact moeten hebben gehad. Soms zijn die plekken nog herkenbaar in het landschap en behoren ze tot ons collectieve geheugen, soms zijn het nieuwe ontdekkingen bij archeologisch onderzoek.

Beginnend met WOII gaan we terug in de tijd langs verschillende conflicten die zich op Brabantse bodem hebben afgespeeld om te eindigen met de recente, spectaculaire ontdekking van de resten van de oudst bekende veldslag in Nederland. De strijd tussen Germaanse stammen en de legioenen van Caesar bij Kessel.

Locatie: Café-zaal 't Vrijthof, Molenstraat 6, 5688 AD Oirschot, Tel: 0499 – 571442

De kosten bedragen € 25 per persoon, te betalen in de zaal. Bij deze prijs is koffie, thee en de lunch (soep en broodjes) inbegrepen. Opgeven is mogelijk tot 29 maart.

Voor meer informatie over de lezingen en voor aanmelding, zie de website van Brabants Heem: www.brabantsheem.nl

Aanmeldingsformulieren sturen naar: NBAG, t.a.v. Jan Broertjes, Donjon 14, 5664 PD Geldrop of per email naar: nbgarcheologie@gmail.com

Zilveren draaginsigne Brabants Heem voor Marcel Gulickx

20

Op de nieuwjaarsreceptie van heemkundekring Amalia van Solms is Marcel Gulickx onderscheiden met de Zilveren Draaginsigne van het Brabants Heem.

Voorzitter Ad Jacobs van Amalia van Solms spelt het Zilveren Draaginsigne van Brabants Heem op bij Marcel Gulickx.

Heemkundekring Amalia van Solms heeft als werkgebied Baarle-Hertog, Baarle-Nassau, Castelré, Ulicoten en Zondereigen. Wie op de nieuwjaarsreceptie van de heemkundekring Amalia van Solms langskwam, kan het niet zijn ontgaan: de wafels van Marcel Gulickx. Dit jaar was het vijftiengste keer dat Marcel 'voor het heem' zijn wafels bakte. Zo lang kent Amalia ook de traditie van de nieuwjaarsreceptie. Jaarlijks bakt Marcel voor de receptie-gangers ongeveer 200 wafels. "Reken dus maar uit", zei voorzitter Ad Jacobs van de heemkundekring op de nieuwjaarsreceptie 2016. "Dat maakt in totaal zo'n 5.000 wafels. Alle reden om Marcel in het zonnetje te zetten."

Als voorzitter van Amalia én regiocoördinator van het Brabants Heem reikte Ad Jacobs de Zilveren Draaginsigne van Brabants Heem aan Marcel Gulickx uit. "Niet alleen voor de wafels. Je brengt ook al lang de Van Wirskaantes rond bij onze leden in Turnhout. En je bent de vaste verkoper van de heemkalender in Castelré. Een volbloed vrijwilliger, voor wie we met veel plezier een heemkundige onderscheiding hebben aangevraagd."

't Plumke voor Harrie van Vroenhoven

Onder meer voor zijn grote verdiensten voor de heemkundekring Dye van Best heeft Harrie van Vroenhoven dit jaar 't Plumke gekregen van de De Aouw Steeke, de club van oud-prinsen in Best.

Harrie van Vroenhoven is al 37 jaar lid van de heemkundekring en sinds 2007 voorzitter. Hij zet zich er volledig voor in en zorgt dat er steeds weer

nieuwe initiatieven ontstaan. Van Vroenhoven is nauw betrokken bij projecten die de natuur in de gemeente en monumenten in de gemeente toegankelijk maken. Ook voor zijn activiteiten op andere terreinen werd hij tijdens de uitreiking geprezen.

't Plumke voor Harrie van Vroenhoven (foto: Foto Aartsen)

Agenda 2016

Vergaderschema Brabants Heem 2016

Donderdag 24 maart: Bestuursvergadering

Donderdag 21 april: Bestuursvergadering

Donderdag 21 april: Raad van Aangeslotenen (19.30 uur)

Donderdag 23 juni: Bestuursvergadering

Donderdag 25 augustus: Bestuursvergadering

Donderdag 20 oktober: Bestuursvergadering

Donderdag 24 november: Bestuursvergadering

Donderdag 24 november: Raad van Aangeslotenen (19.30 uur)

Regiovergaderingen:

Regio 1: datum volgt

Regio 2/3: maart 2016 in Hooge Zwaluwe

Regio 4: maandag 21 maart in archief Tilburg

Regio 5: voorjaar 2016

Regio 7: dinsdag 22 maart 2016 Rondon Elde

Regio 9: woensdag 6 april in Zeeland

Regio 10: dinsdag 5 april in Helmond

22

Andere activiteiten:

Zondag 3 april:

studiedag Nbag en Brabants Heem over archeologie, 't Vrijthof, Oirschot

Donderdag 14 april:

symposium in Lommel (B) over Driekoningen en Verloren Maandag

Zondag 12 juni:

twaaftde dialectenfestival in Lieshout

Donderdag 4 en vrijdag 5 Augustus 2016:

Brabants Heemdagen in Best

Zaterdag 12 november:

uitreiking Knippenbergprijs in Baarle-Nassau

Jubilea kringen:

28-04-2016: Hkk De Kommanderij van Gemert (Gemert) 75 jaar

08-06-2016: Amalia van Solms (Baarle Nassau/Hertog) 40 jaar

01-08-2016: Hkk De Heerlijckheijt Dongen (Dongen) 40 jaar

23-10-2016: Hkk De Heerlijckheit Nispen (Nispen) 25 jaar

31-10-2016: Hv Werkendam en De Werken c.a. (Werkendam) 24 jaar

23-11-2016: Hkk Teterings Erfdeel (Teteringen) 25 jaar

Biografie van een bijzondere man: Floris van der Putt

door Tjeu van Ras,

Hij leefde van 1915 tot 1990, maar Floris van der Putt is nog niet vergeten. Alhoewel, hoeveel mensen weten nog dat volksliederen als *Hertog Jan* en *Jan kwam varen* van hem zijn? En het lied *Niemand sterft voor zichzelf*? Het zijn misschien liederen die herinneringen oproepen. Floris van der Putt heeft nog veel meer muziek achtergelaten, volksliederen en vooral kerkelijke, liturgische muziek. Emeritus hoogleraar professor dr. Antoon Vernooij schreef een uitgebreide biografie over deze priester en musicus/componist.

Vernooij was hoogleraar Liturgische Muziek aan de theologische faculteit van Tilburg. De biografie onder de titel *Maar één ging er zingen* is uitgebreid. Het boek beschrijft de persoon Floris van der Putt en zijn leven en werk in drie delen, een over het (muziek)leven van Floris van der Putt, een over zijn volksliederen en zijn innige band met tekstschrijver Harrie Beex en het derde deel is gewijd aan de liturgische muziek van Van der Putt. Vernooij plaats hem in een rij met andere componisten en trekt vergelijkingen.

Floris van der Putt werd geboren in Eindhoven als zoon van een

De omslag van de biografie van Floris van der Putt

wat Vernooij 'een bijzonder familie' noemt. Zijn vader was sigarenfabrikant en later burgemeester van Geldrop. Het hele gezin was muzikaal zeer actief. Floris van der Putt doorliep het klein- en grootseminarie en werd in 1940 priester gewijd. Hij werd muziekdocent aan het kleinseminarie Beekvliet en leidde daar hele generaties priesterstudenten op in de muziek. Al in zijn seminarietijd componeerde Van der Putt tal van muziekwerken, meestal voor koor. In 1954 werd hij rector cantus van de Schola Cantorum van de Sint-Jan in Den Bosch, Hij bleef dat tot hij in 1956 werd benoemd tot pastoor van Lieshout. Vernooij beschrijft in de biografie uitvoerig over het leven en (muzikaal) werk van Floris van der Putt. Een vrijwel compleet overzicht van al zijn composities, inclus de volksliederen. Heel bijzonder daarbij de samenwerking tussen Van der Putt en Harrie Beex, tekstschrijver van veel (Brabantse) liederen, maar ook jarenlang de hoofdredacteur van het veelgelezen Bisdomblad van het bisdom Den Bosch.

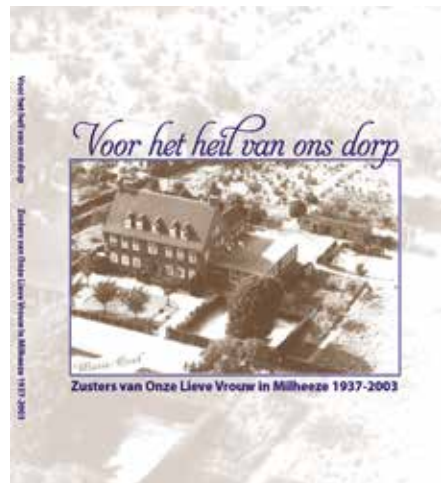
In het laatste deel van het boek beschrijft Vernooij het liturgisch muziekwerk van Van der Putt en analyseert ook de ontwikkeling die Van der Putt doormaakte. In het boek is een uitgebreide lijst opgenomen met bronnen die zijn geraadpleegd, de literatuur is bestudeerd en verder o.a. een stamboom van de familie Van der Putt. Bij het boek is een cd bijgevoegd met muziek van Floris van der Putt.

Het boek is uitgegeven door Berne Media, de uitgeverij van de abdij van Berne in Heeswijk-Dinther.

Presentatie boek 'Voor het heil van ons dorp' Milheeze

Milheeze nam in 2003 na 66 jaar afscheid van de Zuster van Onze Lieve Vrouw. De congregatie vond haar oorsprong in Tegelen. Gerrie Gruntjes van de heemkundekring Bakel en Milheeze heeft in het boek 'Voor het heil van ons dorp' de geschiedenis van de congregatie beschreven voor wat betreft de zusters die in Milheeze verbleven. Vanaf het ontstaan van het klooster in Milheeze tot de sluiting in 2003.

In tekst en beeld heeft zij geprobeerd de bloeiende religieuze wereld in beeld te brengen. Wat haar vooral

heeft getroffen bij het beschrijven van deze geschiedenis is, dat de congregatie een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan de sociale, maatschappelijke en economische opbouw van de gemeenschap van het dorp. Het boek beslaat een kleine 138 pagina's lees- en kijkplezier. "Voor het heil van ons dorp" wordt op vrijdag 8 april om 15.30 gepresenteerd in gemeenschapshuis De Schans, Pastoor Simonisplein 2, 5763 BG te Milheeze.

Het boek kan besteld worden via de site van de Heemkundekring Bakel en Milheeze.

Kosten in de voorverkoop 10 euro. Bestellen kan via: <http://www.heemkundekringbakelenmilheeze.nl/boeken/bestelling-voor-het-heil-van-ons-dorp>

Striepersgat in lied en muziek in 'Het leven in Valkenswaard'

door René Hermans

In de serie tijdschriften over 'Het leven in Valkenswaard' is deel 15 verschenen, helemaal gewijd aan het muzikale gedeelte van het carnavalsgebeuren in 'Striepersgat', zoals Valkenswaard in de carnavalstijd wordt genoemd.

De redactie schrijft dat het carnaval is gebaseerd op de Rijnlandse traditie, zoals overal in Oost-Brabant en Limburg het geval is. Vandaar dat in het begin van het plaatselijk carnaval de Duitse meezingers favoriet waren. Later kwamen er steeds meer eigen melodieën mede door de komst van het liedjesfestival. Mede onder invloed van de plaatselijke muziekschool, de harmonieën en fanfares ontstonden er muziekkapellen. Daarnaast zijn er duo's en kleine zanggroepen die tijdens de Striepergatse zittings- en revue-avonden cabaret en muziek vertolken.

In het tijdschrift kan men lezen over het eerste grammofoonplaatje in 1965 en de eerste orkestjes. Dat zijn

er nogal wat, met namen als De Schuimkoppen, De Wanklank, Orkesje Lek me Vesje, We gaon nie fietsen en Kapper van Gorp.

Voor mensen uit Valkenswaard zullen de afscheids- en vorstenzittingen met tonpaters, dansgarde en muziek prettige herinneringen oproepen. Later werden die afscheidszittingen omgevormd tot de Prinsenrevue. Met artikelen over de speciaal geschreven feestliederen, het jaarlijkse liedjesfestival en de CD's die daarna verschenen wordt dit nummer van 'Het leven in Valkenswaard' afgesloten.

Bijzonder is nog dat bij het blad een CD hoort waarop 22 carnavalshits uit Valkenswaard te horen zijn. En wie mee wil zingen, vindt midden in het blad de tekst van alle 22 nummers. Het themanummer werd uitgegeven door uitgeverij Optima in samenwerking met heemkundekring Weerderheem. (RH)

Fotoarchief gemeente Best gedigitaliseerd

De overdracht van het digitale fotoarchief van best. Foto: Cor Delissen

Na bijna vijf jaar werk is het hele fotoarchief van de gemeente Best eind vorig jaar helemaal gedigitaliseerd. Het digitale bestand is ondergebracht bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven, het RHCE.

Vijf mensen van Heemkundekring 'Dye van Best' zijn bijna vijf jaar aan het werk geweest om de foto's digitaal vast te leggen: catalogiseren, inscannen en van bijschriften voorzien. Het gemeentebestuur van Best is blij met de

inzet van de vijf. Volgens burgemeester Van Aert had de gemeente dat zelf nooit kunnen volbrengen. Er zijn bij deze klus zo'n 8000 foto's verwerkt. Volgens de burgemeester is het vanuit historisch perspectief goed, dat alle foto's nu toegankelijk zijn gemaakt voor iedereen die er in geïnteresseerd is.
Bron: Groeiend Best

**De volgende Koerier van Brabants Heem
verschijnt in juni 2016.
Hebt u kopij voor dat nummer of onderwerpen voor de agenda,
stuur die dan vóór 6 juni naar: tjeuvanras@ziggo.nl
of Kerkakkers 9, 5411 TN Zeeland (NBr.).
Indien van toepassing plaatsen we de teksten ook op de website van
Brabants Heem, www.brabantsheem.nl**

Vrijwilligerswerk bij heemkundekringen is divers. Marcel Gulickx van heemkundekring Amalia van Solms kreeg werk de Zilveren Draaginsigne van Brabants Heem. Voor zijn inzet voor de heemkundekring én voor zijn smakerlijke wafels die hij al decennialang bakt voor de nieuwjaarsbijeenkomst.

Brabants Heem wil de ondersteunende organisatie zijn voor 123 zelfstandige Brabantse heemkundekringen. De stichting organiseert in samenwerking met andere organisaties cursussen en studiedagen, zet netwerken op en geeft adviezen. Dat alles om de deskundigheid van de kringleden te bevorderen op alle terreinen waar dat nodig is. Verder stimuleert Brabants Heem nieuwe initiatieven en onderlinge samenwerking.

Parallele artikelen op de website: www.brabantsheem.nl

Uitgave: Brabants Heem, Postbus 1203, 5200BG 's-Hertogenbosch.

Eindredactie: Tjeu van Ras

Foto's: Naamsvermelding bij de foto, overige merendeels uit collecties van de heemkundekringen.

Ontwerp en Drukwerk: Koninklijke
Drukkerij Em. de Jong
Baarle-Nassau

Alle rechten voorbehouden. Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt, in welke vorm ook. Hetzij elektronisch dan wel mechanisch door fotokopieën, scans of opnamen. Tenzij met voorafgaande toestemming van de uitgever. De uitgever heeft er naar gestreefd om alle copyrights in deze uitgave te regelen. Wie meent alsnog rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen.